

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 177/2019-24

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. novembra 2019 v senáte zloženom z predsedníčky Jany Laššákovej (sudkyňa spravodajkyňa), zo sudcov Petra Molnára a Ľuboša Szigetiho prerokoval prijatú ústavnú sťažnosť Slovenskej sporiteľne, a. s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO 00151653, právne zastúpenej Advokátskou kanceláriou Roman Kvasnica a partneri s. r. o., Žilinská cesta 130, Piešťany, v mene ktorej koná advokát JUDr. Roman Kvasnica, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 81 Er 202/2016 a takto

r o z h o d o l :

Ústavnej sťažnosti Slovenskej sporiteľne, a. s., n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Vymedzenie napadnutého konania a sťažnostná argumentácia

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 11. júna 2019 doručená ústavná sťažnosť Slovenskej sporiteľne, a. s., Tomášikova 48, Bratislava, IČO 00151653 (ďalej len „sťažovateľka“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 81 Er 202/2016 (ďalej aj „napadnuté konanie“).

2. Z obsahu ústavnej sťažnosti a k nej pripojených príloh vyplýva, že 29. apríla 2016 sťažovateľka podala súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie na podklade právoplatného a vykonateľného exekučného titulu, na základe ktorého začalo exekučné konanie vedené u exekútora pod sp. zn. EX 3844/16 a na okresnom súde pod sp. zn. 81 Er 202/2016.

3. Sťažovateľka v ústavnej sťažnosti poukázala na skutočnosť, že po podaní námietok povinnej proti exekúcii okresný súd v zákonnej lehote o týchto námietkach nerozhodol. Okresný súd nerozhodol ani na základe opakovaných žiadostí a sťažností sťažovateľky predsedovi okresného súdu. Sťažovateľka namieta, že ani po uplynutí doby takmer 3 rokov odo dňa podania námietok povinnej okresný súd nerozhodol, preto je toho názoru, že dochádza k porušovaniu ňou označených práv.

4. Na základe tejto argumentácie sťažovateľka navrhuje ústavnému súdu, aby nálezom vyslovil porušenie jej základného práva na prerokovanie vecí bez zbytočných prietáhov zaručeného čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn.

81 Er 202/2016, prikázal okresnému súdu konať bez zbytočných prietáhov, priznal sťažovateľke primerané finančné zadost'učinenie v sume 1 000 € a priznal jej náhradu trov konania pred ústavným súdom v sume 415,51 €.

5. Ústavný súd ústavnú sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. II. ÚS 177/2019-11 z 27. júna 2019 ju prijal na ďalšie konanie.

II.

Vyjadrenie okresného súdu a ďalšie podania sťažovateľky

6. Na výzvu ústavného súdu sa k prijatej ústavnej sťažnosti vyjadril prípisom sp. zn. 1 SprO 1044/2019 z 20. septembra 2019 predseda okresného súdu, ktorý ústavnému súdu zároveň oznámil, že vo veci ústavnej sťažnosti súhlasí s upustením od ústneho pojednávania.

7. Súčasťou vyjadrenia predsedu okresného súdu bol prehľad procesných úkonov, ktoré okresný súd v napadnutom konaní vykonal. V relevantnej časti vyjadrenia predseda okresného súdu zdôraznil, že okresný súd eviduje sťažnosť povinnej z 20. mája 2019, na základe ktorej vyzval súdneho exekútora na predloženie exekučného spisu a následne vo veci 14. augusta 2019 rozhodol. Uznesením okresný súd námietky povinnej proti exekúcii zamietol, námietkam proti predbežným trovám exekúcie vyhovel a určil výšku predbežných trov exekúcie súdneho exekútora v sume 53,40 €. Podľa vyjadrenia predsedu okresného súdu sťažnosť právneho zástupcu sťažovateľky z mája 2018, ktorá bola podaná elektronicky, neevidujú ako sťažnosť, pretože „*bola automaticky v systéme priradená k elektronickému spisu...*“ a v súvislosti s týmto pochybením boli zo strany predsedu okresného súdu prijaté v roku 2018 príslušné opatrenia, pretože „*Nečinnosť súdu v rokoch 2017 a 2018 bola spôsobená personálnou poddimenzovanosťou*“ okresného súdu.

8. Právny zástupca sťažovateľky možnosť vyjadriť sa k stanovisku okresného súdu nevyužil a v podaní doručenom ústavnému súdu 30. októbra 2019 oznámil, že sťažovateľka

súhlasí s upustením od ústneho pojednávania, keďže od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

9. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 58 ods. 3 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ústavnou sťažnosťou, stanoviskami účastníkov konania, ako aj s obsahom spisu dospel k názoru, že od neho nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

III.

Obsah súdneho spisu v napadnutom konaní

10. Z obsahu ústavnej sťažnosti, z vyjadrení účastníkov konania, zo zapožičaného spisu okresného súdu a z exekučného spisu vedeného pod sp. zn. EX 3844/16 súdnym exekútorom ústavný súd zistil tento priebeh a stav napadnutého konania vedeného na okresnom súde.

Dňa 12. mája 2016 sťažovateľka doručila súdnemu exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie.

Dňa 20. mája 2016 súdny exekútor požiadal okresný súd (v tomto bode nálezu ďalej aj „súd“) o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie.

Dňa 23. mája 2016 súd vydal poverenie na vykonanie exekúcie.

Dňa 1. júna 2016 súdny exekútor vydal upovedomenie o začatí exekúcie.

Dňa 24. júna 2016 boli súdu doručené námietky povinnej proti exekúcii a proti trovám exekúcie.

Dňa 1. júla 2016 súdny exekútor doručil súdu uvedené námietky a vyjadrenie k týmto námietkam.

Dňa 13. júna 2017 bolo súdu doručené vyjadrenie právneho zástupcu sťažovateľky k námietkam proti exekúcii.

Dňa 6. novembra 2017 právny zástupca sťažovateľky doručil súdu žiadosť o rozhodnutie o námietkach povinnej proti exekúcii.

Dňa 6. apríla 2018 bolo súdu doručené elektronické podanie právneho zástupcu sťažovateľky s opätovnou žiadosťou o rozhodnutie o námietkach povinnej proti exekúcii.

Dňa 20. mája 2019 bola súdu doručená sťažnosť povinnej.

Dňa 14. augusta 2019 súd vydal uznesenie č. k. 81 Er 202/2016-47, ktorým zamietol námietky povinnej a určil výšku predbežných trov exekúcie.

IV.

Relevantná právna úprava a judikatúrne východiska ústavného súdu

11. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon. Týmto zákonom je s účinnosťou od 1. marca 2019 zákon o ústavnom súde.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec prerokovala bez zbytočných prieťahov.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 prvej vety dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom, ktorý rozhodne o jeho občianskych právach a záväzkoch.

15. Ústavný súd si pri výklade základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03, IV. ÚS 105/07, IV. ÚS 90/2010).

16. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu

právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95, I. ÚS 76/03, III. ÚS 154/06, II. ÚS 438/2017).

V.

Posúdenie vecí ústavným súdom

17. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 81 Er 202/2016 o námietkach povinnej proti exekúcii došlo k porušeniu základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

18. Obsah zapožičaného spisu potvrdzuje úkony uvedené v podanej ústavnej sťažnosti a vo vyjadrení okresného súdu, ktoré ústavný súd považuje za preukázané.

19. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). Ústavný súd pritom prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval ústavný súd aj v danom prípade.

20. Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka posudzovaného konania nebola závislá od skutkovej zložitosti veci. Po právnej stránke možno danú vec, rozhodovanie súdu v exekučnom konaní, považovať za štandardnú. Ústavný súd nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by odôvodňovala záver o právnej alebo skutkovej zložitosti veci.

21. Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľky v preskúmvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu významnú okolnosť, ktorá by mala

byť osobitne zohľadnená na jej ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v napadnutom konaní k zbytočným priet'ahom.

22. Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu a, vychádzajúc z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu, konštatuje, že posudzované konanie sa na okresnom súde začalo 1. júla 2016 a 14. augusta 2019 bolo skončené uznesením okresného súdu o námietkach povinnej. Napadnuté konanie pred okresným súdom vo vzťahu k námietkam povinnej proti exekúcii teda trvalo tri roky a dva mesiace. Ústavný súd uvádza, že pri otázke posúdenia, či vo veci došlo k zbytočným priet'ahom, je potrebné vychádzať z kontextu celkových okolností prípadu. Z prehľadu procesných úkonov vyplývajúcich z vyžiadaného spisu okresného súdu je zrejmé, že postup okresného súdu vo veci nebol optimálny, keď jednotlivé procesné úkony v priebehu rokov 2017 a 2018 boli realizované s väčším časovým odstupom, no v okolnostiach danej veci, berúc do úvahy aj doterajšiu dĺžku konania, ústavný súd konštatuje, že nečinnosť v postupe okresného súdu v napadnutom konaní nedosahuje takú intenzitu, ktorej dôsledkom by bolo porušenie sťažovateľkou v ústavnej sťažnosti označených práv.

23. Ústavný súd ďalej poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02, III. ÚS 59/05), podľa ktorej nie každý zistený priet'ah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné priet'ahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými priet'ahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné priet'ahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov sama osebe ešte nemusí zakladať porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

24. Pokiaľ ide o už uvedenú nečinnosť okresného súdu, ústavný súd uzatvára, že vzhľadom na celkový priebeh napadnutého konania túto nečinnosť nie je možné hodnotiť ako prieťah takej intenzity, ktorý by zakladal možnosť porušenia označených práv sťažovateľky, a to s prihliadnutím na skutočnosť, že v merite veci v čase rozhodovania ústavného súdu okresný súd uznesením zo 14. augusta 2019 už rozhodol o námietkach povinnej, čím bola odstránená sťažovateľkou namietaná nečinnosť okresného súdu do dvoch mesiacov od podania ústavnej sťažnosti. Ústavný súd teda konštatuje, že z hľadiska komplexného posúdenia inkriminovaného konania nebolo možné považovať postup okresného súdu v ňom za porušenie základného práva sťažovateľky na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a jej práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote zaručeného v čl. 6 ods. 1 dohovoru, preto rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

25. Sťažovateľka okrem vyslovenia porušenia označených práv navrhla, aby ústavný súd svojím rozhodnutím prikázal okresnému súdu konať vo veci bez zbytočných prieťahov, a domáhala sa aj priznania primeraného finančného zadosťučinenia a trov právneho zastúpenia.

26. Podľa § 133 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde ak porušenie práv alebo slobôd vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. V zmysle odseku 3 písm. e) citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, vo veci koho vyslovil porušenie základného práva alebo slobody, aj primerané finančné zadosťučinenie. Z uvedeného vyplýva, že tieto výroky sú viazané na vyhovenie vo veci samej. Keďže v uvedenom prípade ústavný súd vyslovil, že označené práva, ktorých porušenie sťažovateľka namietala, porušené neboli, uvedenými návrhmi sa pri svojom rozhodovaní už podrobnejšie nezaoberal.

27. Podľa § 73 ods. 3 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uložiť niektorému z účastníkov, aby úplne alebo sčasti

uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Keďže sťažovateľka v konaní neuspela, nepripadalo do úvahy, aby jej ústavný súd priznal náhradu trov konania.

28. Zo všetkých uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto nálezu.

29. Vzhľadom na znenie čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nie je prípustný opravný prostriedok, toto rozhodnutie nadobúda právoplatnosť dňom jeho doručenia účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. novembra 2019

Jana Laššáková
predsedníčka senátu